

Tito

Tito inamwelekeza mwakilishi huko Krete ateue wazee wa kanisa, apinge mafundisho yenye madhara, na ajenge jumuiya zenye mafundisho sahihi na matendo mema.

Ujenzi upya wa historia kwa tafsiri. Kusanyiko na mazingira ya kisiwa vimejengwa upya. Tukio halitoi mji wa kuandika wala kuchora njia iliyopendekezwa ya baada ya Matendo.

Tarehe · Kiwango cha uhakika: Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi takriban 62–64 BK

Nikopoli iko Epirus, si Makedonia; Tito 3:12 inataja mpango wa majira ya baridi, si mahali pa kuandika palipothibitishwa, na muhtasari wa Brown unaokubali uandishi wa Paulo mwenyewe unaweka barua karibu mwaka 65 BK.

Mahali · Kiwango cha uhakika: Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi Ujenzi upya wa historia wa kimapokeo wa baada ya Matendo unaonyeshwa hapa unaunganisha barua na Krete na mpango wa kukaa wakati wa majira ya baridi Nikopoli, karibu mwaka 62–64 BK, huku mahali alipo Paulo mwenyewe pakibaki pasipo hakika.

Nikopoli iko Epirus, si Makedonia; Tito 3:12 inataja mpango wa majira ya baridi, si mahali pa kuandika palipothibitishwa, na muhtasari wa Brown unaokubali uandishi wa Paulo mwenyewe unaweka barua karibu mwaka 65 BK.

Kabla na baada

- 1 **karibu 60–62 BK** Filemoni inasema Paulo anamrudisha Onesimo kwa Filemoni. Majina yanayolingana na Wakolosai huashiria uhusiano, lakini hayathibitishi kupelekwa pamoja, njia iliyokamilika au mji wa kifungo.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi
- 2 **karibu 60–62 BK** Waefeso inaeleza kuunganishwa na Kristo na umoja wa Wayahudi na watu wa mataifa. Kuandikwa moja kwa moja na Paulo, walengwa na mahali pa kifungo vinabishaniwa.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi
- 3 **karibu 60–62 BK** Wafilipi inaeleza kifungo kama njia ya kuendeleza injili na ina wimbo kuhusu Kristo. Mji wa kifungo unabishaniwa.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi
- 4 **karibu 62–64 BK** Katika usomaji wa kimapokeo unaodhani Paulo ameandika 1 Timotheo na Tito moja kwa moja, mazingira ya barua hizo huashiria huduma baada ya Matendo: Timotheo Efeso, Tito Krete na mpango wa kupitisha majira ya baridi Nikopoli. Matendo haisimulii kuachiliwa kwake wala njia hiyo; Nikopoli si mji wa uandishi.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi
- 5 **karibu 62–64 BK** 1 Timotheo humweka Timotheo Efeso; kuandikwa moja kwa moja na Paulo na njia inayopendekezwa baada ya Matendo vinabishaniwa.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi
- 6 **karibu 62–64 BK** Tito humweka Tito Krete ili kuweka wazee; kuandikwa moja kwa moja na Paulo na njia inayopendekezwa baada ya Matendo vinabishaniwa.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi
- 7 **karibu 64–67 BK** 2 Timotheo inaonyesha msemaji mfungwa Rumi, aliyefungwa minyororo kama mhalifu. Kuandikwa moja kwa moja na Paulo na kifungo cha mwisho baada ya Matendo vinabishaniwa.
 - Yanayokadiriwa kutokana na ushahidi

Yanayothibitishwa na maandishi

Yaliyothibitishwa

Tito inamwelekeza mwakilishi huko Krete ateue wazee wa kanisa, apinge mafundisho yenye madhara, na ajenge jumuiya zenye mafundisho sahihi na matendo mema.

Mpokeaji wa moja kwa moja ni Tito, ambaye kazi yake inahusu makanisa ya Krete na uongozi wake wa mahali hapo.

Ujenzi upya mkuu wa historia

Ujenzi upya wa historia wa kimapokeo wa baada ya Matendo unaonyeshwa hapa unaunganisha barua na Krete na mpango wa kukaa wakati wa majira ya baridi Nikopoli, karibu mwaka 62–64 BK, huku mahali alipo Paulo mwenyewe pakibaki pasipo hakika.

Nikopoli iko Epirus, si Makedonia; Tito 3:12 inataja mpango wa majira ya baridi, si mahali pa kuandika palipothibitishwa, na muhtasari wa Brown unaokubali uandishi wa Paulo mwenyewe unaweka barua karibu mwaka 65 BK.

Usomaji mwingine wenye msingi

Sehemu kubwa ya tafiti za uchambuzi wa kihistoria inasoma Tito kama maandishi ya baadaye katika mapokeo ya Paulo, mara nyingi kwa sababu ya msamiati, utaratibu wa kanisa, na matatizo ya kuonisha safari yake.

Mpango wa kufundisha wa dakika kumi

1. Tito inamwelekeza mwakilishi huko Krete ateue wazee wa kanisa, apinge mafundisho yenye madhara, na ajenge jumuiya zenye mafundisho sahihi na matendo mema.
2. Kimapokeo, Tito inawekwa katika muktadha wa kichungaji wa baada ya Matendo, baada ya barua za kifungoni na kabla ya ujenzi upya wa historia wa mwisho wa Rumi unaohusishwa na 2 Timotheo.
3. Ujenzi upya wa historia wa kimapokeo wa baada ya Matendo unaonyeshwa hapa unaunganisha barua na Krete na mpango wa kukaa wakati wa majira ya baridi Nikopoli, karibu mwaka 62–64 BK, huku mahali alipo Paulo mwenyewe pakibaki pasipo hakika.
4. Sehemu kubwa ya tafiti za uchambuzi wa kihistoria inasoma Tito kama maandishi ya baadaye katika mapokeo ya Paulo, mara nyingi kwa sababu ya msamiati, utaratibu wa kanisa, na matatizo ya kuonisha safari yake.

Maandishi ya msingi

Warumi hadi Filemoni, Swahili Union Version, 1997. Swahili Union Version (SUV), © 1952, 1997 Bible Society of Tanzania and Bible Society of Kenya. All rights reserved. Vifungu huonyeshwa hapa kwa marejeo tu, bila maandishi ya Biblia.

Matendo 7–28, Swahili Union Version, 1997. Swahili Union Version (SUV), © 1952, 1997 Bible Society of Tanzania and Bible Society of Kenya. All rights reserved. Vifungu huonyeshwa hapa kwa marejeo tu, bila maandishi ya Biblia.

Vyanzo

Raymond E. Brown, An Introduction to the New Testament (Doubleday, 1997). — Sura 29, “Barua ya kichungaji: Tito”, “Uchambuzi wa jumla wa ujumbe”

Brown anatoa muhtasari wa hoja na mazingira ya kichungaji ya barua.

Jerome Murphy-O'Connor, Paul: A Critical Life (Oxford University Press, 1996). — Sura 1, “Mfumo wa mpangilio wa matukio”, “Ushahidi kutoka barua za Paulo” na “Ushahidi kutoka Matendo”

Murphy-O'Connor anaeleza kwa nini mpangilio wa matukio lazima upime barua na Matendo bila kuchukulia mojawapo kuwa ratiba kamili.

Marejeo ya Biblia pekee yameonyeshwa; maandishi ya vifungu vya Biblia hayajajumuishwa.

<https://paulineletters.com/sw/explore/titus>

Maswali ya majadiliano

Kwa nini barua hii iliandikwa?

Ni nini chenye uhakika, na wasomaji makini wanatofautiana wapi?